

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

DIREKTORAT ZA JAVNI SEKTOR

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 16 50

F: 01 478 16 99

E: gp.mju@gov.si

I: www.mju.gov.si

URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

gp.ukom@gov.si

Številka: 010-317/2014/2

Datum: 2. 2. 2015

**Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 6199-303
Plače v javni upravi**

Spoštovani!

Prejeli smo vaš elektronski dopis s predlogom, da se v javnem sektorju javne uslužbenke plača glede na delo, ki ga opravljajo in ne glede na doseženo izobrazbo; študijski dopusti in nadomeščanja naj se odobrijo le, če je dodatno izobraževanje potrebno za delovno mesto.

Na ministrstvu se zahvaljujemo za poslani predlog in obenem pojasnujemo, da je že vseskozi možno nagrajevanje javnih uslužbencev glede na delo, ki ga opravljajo, pri čemer pa je osnovna plača odvisna od uvrstitve delovnega mesta v plačni razred, ki je za veliko večino javnih uslužbencev, določen v kolektivni pogodbi. Poleg osnovne plače, celotno plačilo za delo javnega uslužbenca, sestavljajo še dodatki in del plače, ki ga je mogoče prejeti iz naslova delovne uspešnosti. Tako javni uslužbenci, ki so pri opravljanju svojega dela uspešnejši, lahko prejmejo višjo plačo od manj uspešnih javnih uslužbencev, kljub temu, da imajo isto stopnjo izobrazbe.

Delovna mesta so uvrščena v tarifne razrede, ki odražajo zahtevnost delovnega mesta (torej nalog, ki se na tem delovnem mestu opravljajo), pri čemer pa velja, da je zahtevana stopnja izobrazbe primarni kriterij za uvrstitev delovnega mesta v konkreten tarifni razred /8. člen Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS), (Uradni list RS, št. 58/08, 108/09-UPB13, 107/09-odl. US, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11, 27/12-odl. US, 40/12, 46/13, 25/14, 50/14)/. To pa pomeni, da na višino plače javnega uslužbenca vpliva uvrstitev konkretnega delovnega mesta v tarifni razred in v konkretni plačni razred. Drugače rečeno, tudi če ima javni uslužbenec doseženo univerzitetno stopnjo izobrazbe, za delovno mesto pa se glede na uvrstitev v tarifni razred zahteva srednja stopnja izobrazbe, javni uslužbenec prejema plačo za opravljanje dela, za katerega se zahteva srednja stopnja izobrazbe, kljub temu, da je dejansko dosegel univerzitetno stopnjo.

Za uspešno in učinkovito opravljanje nalog so ključnega pomena kompetence zaposlenih (npr. konkretna znanja, veščine, osebnostna struktura). Dosežena stopnja izobrazbe sama po sebi ne zagotavlja kvalitetnega opravljanja dela, predstavlja pa »vstopnico« za kandidiranje za zaposlitev, saj formalna izobrazba, pridobljena v procesu institucionaliziranega šolanja predstavlja delodajalcem izhodiščno informacijo glede obvladovanja posameznih znanj, ki so potrebna za kvalitetno opravljanje nalog na delovnem mestu konkretne stopnje zahtevnosti. Poleg tega ne gre spregledati dejstva, da se za številne poklice, ki so regulirani zaradi zagotavljanja tudi mednarodno primerljivega standarda kakovosti storitev oziroma varstva javnega interesa, zahteva določen čas formaliziranega izobraževanja, ki se zaključi s formalno pridobljeno stopnjo izobrazbe. Veljavna regulacija teh poklicev tudi drugod po svetu zahteva doseženo stopnjo izobrazbe, ki na formalni ravni izključuje možnost strokovno oporečnega ravnanja ali celo škodljivega ravnanja, ki bi imelo nezaželene posledice za uporabnike storitev. Zaradi varovanja javnega interesa, ki je pri opravljanju nalog v javnem sektorju posebej izpostavljen, so torej poklici zaščiteni pred »vdorom« nezaželenih ali celo škodljivih učinkov, tudi tako, da je za opravljanje teh poklicev predvidena natančno določena stopnja izobrazbe in znanja, ki jih mora oseba obvladati.

Zaradi navedenega obstajajo poklicni standardi, ki vključujejo raven zahtevnosti posameznega poklica, kar implicira tudi zahtevano stopnjo izobrazbe. Vendar pa se je paralelno s sistemom formaliziranega izobraževanja, zlasti zaradi zagotavljanja fleksibilnosti na trgu ponudbe in povpraševanja po posameznih poklicih, oblikoval sistem t.i. poklicnih kvalifikacij. Gre za nacionalne poklicne kvalifikacije, pridobitev katerih pomeni usposobljenost (kvalificiranost) za opravljanje nekega konkretnega poklica, zlasti za poklice, nižje od VII. ravni zahtevnosti. Za učinkovito in uspešno opravljanje tega poklica ni potrebno pridobiti formalne izobrazbe, ki je produkt dalj časa trajajočega izobraževanja v okviru obstoječega šolskega sistema, temveč zadošča pridobljena nacionalna poklicna kvalifikacija. Javni uslužbenci, ki pridobijo določeno poklicno kvalifikacijo za konkretno raven zahtevnosti, lahko povsem enakopravno kandidirajo za delovna mesta, ki so uvrščena v tarifni razred, s katerim je določena ista raven zahtevnosti kot je določena za konkretno poklicno kvalifikacijo (četrti odstavek 8. člena ZSPJS).

Formalna izobrazba sama po sebi ne daje absolutnega zagotovila za kvalitetno opravljanje nalog, zato je v izbirnih postopkih za zasedbo konkretnih delovnih mest treba upoštevati tudi delovne izkušnje, dosežene reference, posamezna znanja, veščine, motiviranost ipd. (kompetence). Vendar pa kriterija izobrazbe, pri preverjanju pogojev za zasedbo delovnih mest v izbirnem postopku, iz zgoraj navedenih razlogov ni možno izključiti.

Glede študijskih dopustov in nadomeščanj oziroma sklepanja pogodb o izobraževanju velja opozoriti, da veljavni normativni okvir dopušča tako odobritev študijskega dopusta, kot sklepanje pogodb o izobraževanju in sklepanje delovnega razmerja zaradi nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev. Seveda pa so delodajalci v javnem sektorju poleg spoštovanja normativnih določb v tej zvezi, zavezani tudi k spoštovanju načela učinkovitosti in gospodarnosti rabe javnih sredstev.

S spoštovanjem,

Pripravil:
Valter Gerič
svetovalec II

Mojca Ramšak Pešec
generalna direktorica

